

KYMI LAAJAKOSKI NIKELI

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Marketta Waris 1961

Jat. 8/5-62

KYMI LAAJAKOSKI NIKKARI

Kaivuskertomus 1961

Sykeyllä 1960 ilmoittivat Kymin Kankaan ja Pernoon koulujen opettajat Kansallismuseoon kivikautisista löydöistä, joita em. koulujen oppilaat olivat tehneet näitten koulupiirien seureilta. Seineitten joukossa oli mm. piinuolenkärki (KI 14949 1), jonka koululainen Jari Tommola oli löytänyt Laajakosken maantien varressa olevan hiekkakuopan länsipuolelta.

Virkamatkellaan toukokuussa 1961 totosi fil. tri Ville Luho, että hiekkakuoppa olisi tutkittava. Saatuaani Luinaistieteelliseltä toimikunnalta tehtäväkseni paikan tutkimisen suoritettiin työ 8-12.7 1961. Kartanpiirtäjänä toimi ylioppilas Pirjo Hautala.

Hiekkakuopalla ei ole otaas nimeä paikkakunnalla. Sen omistaa mv. Heikki Porkka (os. Kymin Laajakoski). Paikasta ei voitu käyttää Porkkan asuinpaikan nimeä ettei olisi tullut sekaannusta maanomistajan isän tilalla sijaitsevan sen nimisen jo tutkitun löytöpaikan kanssa. Hiekkakuopalla ei ole mitään yhteyttä Nikelin kunnalliskotiin, mutta koska se sijaitsee saman maantien varressa noin 300 m Nikelintä etelään, päätettiin hiekkakuoppaa nimittää Kymin Laajakosken Nikelin asuinpaikaksi.

Paikalla kulkee maantie kaakkois-luoteisuunnassa. Paikka viettää jaksenkin jyrkästi lounaseen Kyminjokeen ja Laajakosken järveen päin. Maantien itäpuolella on maanleikkaus, jonka yläpuolella on kaivausalue I; länsipuolella on suuri hiekkakuoppa, jonka kaakkoisosaassa on kaivausalue II (kartta 1.). Kaivausalueitten välissä on maantie, koko välimatka alueitten välillä on 13 m, korkeusero on noin 1 metri. Kolonnat kaivausalueet ovat todennäköisesti samasta yhtenäisestä asuinpaikasta jääneet rippeet, päkössä on hävinnyt maantienteon ja hiekanoton yhteydessä.

I alueen kaivaus aloitettiin tekemällä 3 koeoja U-muotoon (kartta 2). Näistä itäisin, koeoja 2, osui jaksenkin tarkkaan kulttuurirajan kanssa. Koeoja 1 oli aivan maantien leikkauksen reunassa. Kulttuurialueelta ei jatku kaivatuun alueen ulkopuolelle. Maaperä oli hyvin karkasorsista, koskeraton maa keltaisruskeaa ja kulttuurirajaan hamahtavaa. Maantienleikkauksesta olivat koulupojat löytäneet savisämploje, seruten olivat löydöt nyt

1) Asuinpaikan korkeus on peruskartan 3024 10 mukaan (liittyy V. Luhon Kymin Nikkarin kaiv.kertomukseen 1959) n. 20 m y.m.p. Kaivauksen kp. 237 oli kivi, joka sijaitsee n. 4 m maantien länsipuolella kaivauspaikan ja siitä kaakkoon olevan Eerolan talon navetan puolivälissä.

keramiikkaa (pääasiassa tyypillistä kampakeramiikkaa, enimmäkseen II:2). Lisäksi löydettiin pii- ja kvartsi-iskennäisiä. Löydöt alkoivat kohteeseen pohjalta ja niitä tuli pitkin matkaa syvennettäessä. Kulttuurikerroksen vahvuus oli 40-50 cm.

Ruudusta C:1 löytyi pitkänomainen kapea punamulta-alue, koska muudan pohjaa kaivettiin vielä kun kulttuurikerros aivan ilmeisesti jo oli loppunut. Juuri ennen kun punamultaan osuttiin, löytyi sen yläpuolelta retušoitu piiesine (15197 43). Punamultakiskä on todennäköisesti hauta. Se sijaitsi melkein pohjois-eteläsuunnassa, sen pituus oli 203 cm ja leveys n. 50 cm. Punamultakerroksen vahvuus pohj. päässä oli 5 cm, eteläpäässä 14 cm. Melkein keskellä oli pieni alue n. 20 x 20 cm, jossa punamultakerroksen paksuus oli 25 cm. (kartta 4). Huolellisesta tarkastuksesta huolimatta ei punamullasta löytnyt mitään muuta kuin killeliiuskeen palasia, joita ei muualta kulttuurikerroksesta tavattu. Ruudussa C:1 oli ylempässä kerroksesta kiviä epäjärjessään järjestyksessä (kartta 3).

Ruutu B:II kaivettiin poikkeuksellisen syväälle, koska siinä ja ruudussa B:I näytti harmaa maa jatkuvan jonkun verran syvemmälle kuin muualla. (kartta 5) Kolempien kaivausalueitten ruutuihin tehtiin ennen alueen täyttämistä lapionpiston syvyinen koekuoppa. I kaivausalue käsitti 40 m².

II kaivausalue käsitti 36 m². Keskellä sitä sijaitsi valtava mänty jonka kaatamiseen saatiin maanomistajan lupa, mutta kaivajien nuoren iän ja pienen koon takia ei työhön ryhdytty. Näin ollen jätti kaivausalueen keskelle kohta, jota ei saatu tutkituksi. Tutkitulta alueelta löytyi yksi kvartsi-kaevin sekä saviasian palasia, koristeettomia ja joissakin epäselvää kuviointia. Osa paloista on asbestisekoitteisia. Asutus tässä kohdassa näyttää olleen nuoremmalta ajalta kuin korkeammalla sijaitsevan I alueen. Kaivetun alueen ulkopuolelle ei jäänyt kulttuurikerrosta.

Hiekkakuopan reunat tasattiin ja tutkittiin tarkain, mutta kulttuurikerrosta ei muualta löytnyt. Karttaan 1 on merkitty nuolenkärjen 14949:3 löytöpaikka hiekkakuopan rinteessä töyrään alla.

Esineet on luokiteltu 15197:1-5; (I kaivausalue)
:60-65 (II - " -)
:66-90 (ennen kaivautta kerätyt)

Liitteet:

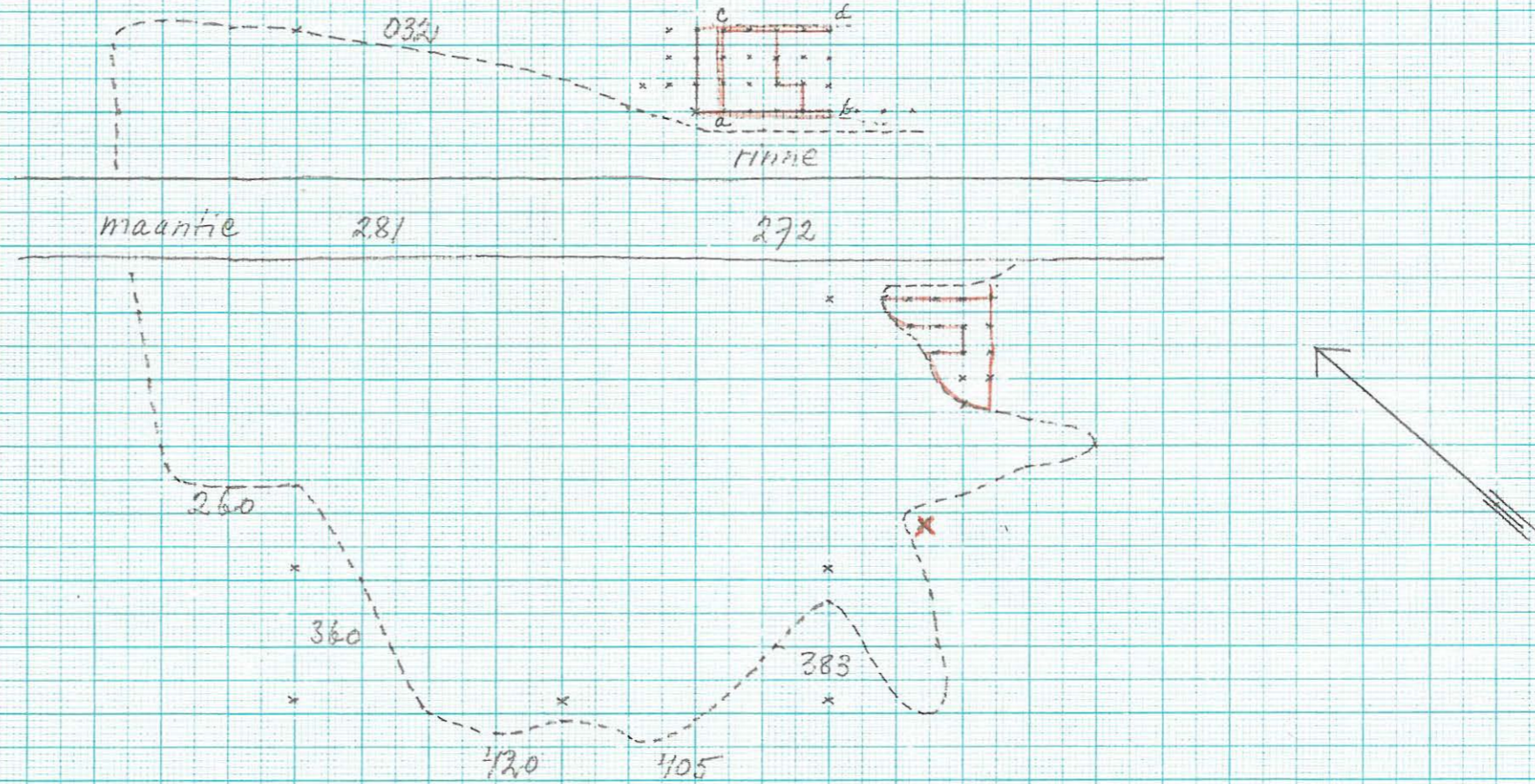
5 piirrettyä karttaa

7 valokuvaa , joiitten neg. no:t F 25410-16

Helsingissä 7.5 1962

Marietta Waris
Marietta Waris

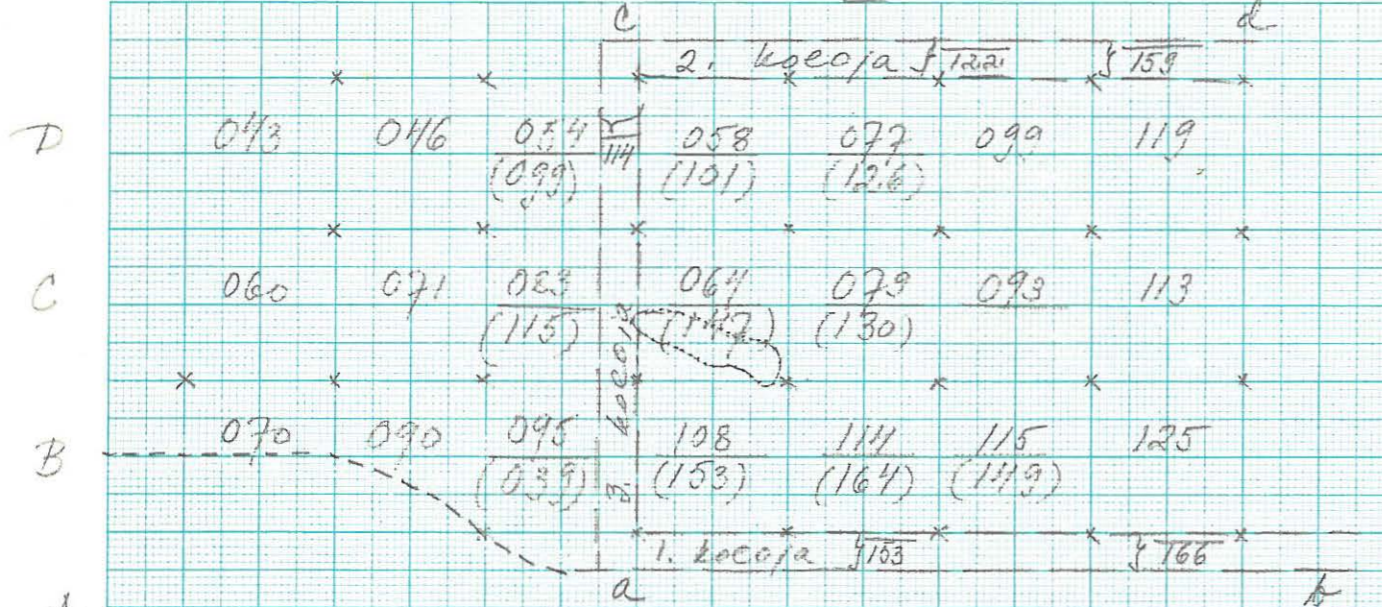
Kymi, Kaajakoski, Niemi Niemi-kuoppa
 Marketa Warts 1961
 piirt. Pirjo Aantala
 No 1 1:500

leirä?
 x nuolenierjen löytöpaikka 1960
 ▽ kairattu alue

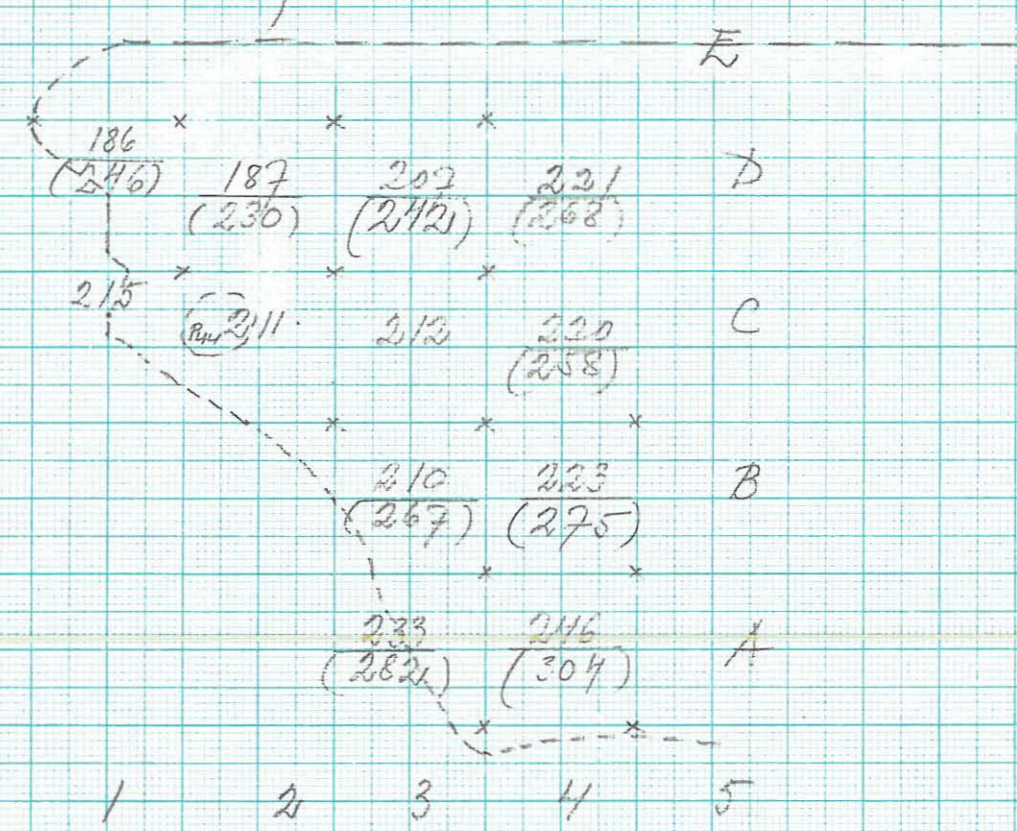
3 2 1 I II III IV V VI VII

Kymi, Laajakoski, Niemin hautauskuoppa
 Märkettä Warris 1961
 piirt. Pirjo Hautala
 No 2 1:100

I kairausalue

13 metria, välissä maante

II kairausalue

Kymi, Laajakoski, Niemen metsäalue
 Martta Maris 1961
 pöytäkirja
 kartta 3. 1:10

CI	RI
CI	BI

DE	CI
DI	CI

069
 (077)

084
 (089)

082
 (073)

084

tiellä alueella ollut
 kiviä

092
 (088)

083
 (086)

091
 (091)

Kymi, kaivososasto, Niemen niemi -
kaivos

Marjatta Waris 1961

piiri, Pirjo Hautala

Kartta 4. 1:10

BI	BI
CI	CI

BI	BI
CI	CI

$\frac{125}{130}$

puomullaa

150

$\frac{124}{138}$

A 4 210x297 mm

Oy Wulff Ab N o 106 1/2

Kymi, Laajasalmi; Nibelin hiekkakuoppa
 Martta Warris 1961
 Piirt. Pirjo Hautala 1:20
 karta 5.

158
 raakaa maata

150
 likamaata

DII	CII
DI	CI

BII
BI

AII
AI

DI	CI
DI	CI

CF	BII
CI	BI

AI
AI

Kymi, Laajakoski, Nikeli

F.25410

Kaivausalue etelästä
ennen kaivausta.

F.25411

Kaivausalue I etelästä.

F.25412

Asuinpaikka pohjoisesta;
vas. kaivausalue I,
oik. alue II.

F.25413

Hiekka-kuoppa, vas.
kaiv. alue II.

F.25414

Kaiv. aluetta II täy-
tetään.

F.25415

Kaiv. alue I täytettyinä.
Taustalla Eerolan
talo.

F.25416

Kaiv. alue II täytet-
tynä.